

मेलम्चीमा बाढी पहिरोको जोखिम कायमै रहेको बिज्ञहरुको भनाई

सिन्धुपाल्चोकको मेलम्चीमा अझै पनि बाढी पहिरोको जोखिम उच्च रहेको बिज्ञहरुले बताएका छन् । मेलम्चीको सिरान रहेको भेमाथाङ्गमा जम्मा भएको गोग्रान ठूलो पानी पर्नासाथ जुनसुकै समयमा बग्न सक्ने हुँदा मेलम्चीमा बाढीको जोखिम कायमै रहेको उनीहरुले बताए । विपद्ग्रस्त मेलम्ची-भेमाथाङ्गको स्थलगत अध्ययन गरी फर्केको बिज्ञ टोलीले मेलम्चीको तटीय क्षेत्रका बासिन्दालाई सावधान रहन पनि आग्रह गरे । राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणले साउन ३२ गते आयोजना गरेको पत्रकार सम्मेलनमार्फत बिज्ञ टोलीले भेमाथाङ्गमा १ करोड ५ लाख घनमिटर गिट्टी, ढुङ्गा र बालुवा थुप्रीएको बताएका हुन् ।

उक्त अध्ययन टोलीको नेतृत्व गर्नुभएका खानी तथा भूगर्भविभागका सिनियर डिभिजनल जियोलोजिष्ट शिव कुमार बास्कोटाले भेमाथाङ्गको चौरमा जम्मा भएको गोग्रानलाई नदीले कटान गरिरहेको बताउनुभयो । त्यसकारण मेलम्ची क्षेत्रमा अझै पनि भेलबाढी आउनसक्ने सम्भावना रहेको बास्कोटा बताउनुहुन्छ । भूगर्भविद् बास्कोटाले चेक ड्याम बाँधेर गोग्रान बग्नबाट रोक्न सहज नरहेको पनि बताउनुभयो । उहाँले मेलम्चीमा आएको बाढी पहिरोको कारणहरु मध्ये मेलम्चीको उच्च तटीय क्षेत्रमा तापक्रमको वृद्धि हुनु, हिमाली भेगमा पानी पर्नु र २०७२ सालको भूकम्पले चिरिएको पहाडहरु

रहेको बताउनुभयो । उहाँले भेमाथाङ्गमा १० मिटर अग्लो गेग्रान जम्मा भएको जानकारी गराउनुभयो । बास्कोटाले नदीको प्रभाव भएको क्षेत्रमा बस्ती बसेको हुँदा असार १ र साउन १६ गतेको बाढी पहिरोले मेलम्चीमा ठूलो जनधनको क्षति भएको बताउँदै नदीको प्रभाव भएको क्षेत्रमा बस्ती विकास गर्न नहुनेमा जोड दिनुभयो ।

कार्यक्रममा त्रिभुवन विश्वविद्यालय भूगर्भ विभागका प्राध्यापक रञ्जनकुमार दाहालले भेमाथाङ्गमा जम्मा भएको गेग्रानलाई अन्य देशको अनुभव लिएर विभिन्न तरिकाले रोक्न सकिने बताउनुभयो । तर तत्कालका लागि मेलम्चीको मुहान माथि तारजाली बाँध्नुपर्ने उहाँको सुझाव थियो । उहाँले ड्रोनका माध्यमबाट मेलम्ची क्षेत्रमा अध्ययन भइरहेको हुँदा त्यस भेगको भूगोलको चित्रण भईरहेकोले अब आगामी योजना बनाउन सहज हुने बताउनुभयो । भूगर्भविद् दाहालले उच्च तटिय क्षेत्रमा तापक्रम बढ्नु र हिउँ पर्ने स्थानमा पानी परेपछि मेलम्चीमा बाढी आएको बताउनुभयो ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेलले भेमाथाङ्गमा १५ लाख ट्रक जति गिट्टी बालुवा थुप्रीएको र उक्त सामग्री बग्न सक्ने हुँदा त्यस क्षेत्र अझै पनि जोखिमयुक्त रहेको बताउनुभयो । उहाँले मेलम्ची नदीको गेग्रान बहाव र त्यसले निम्त्याएको जोखिम र निराकरणको उपायका लागि विश्वव्यापी, विश्वविद्यालयहरूको समेत ज्ञान र अन्य देशको अनुभवसमेत लिइ विस्तृत अध्ययनलाई अगाडि बढाईने जानकारी दिनुभयो । सोही अनुसार मेलम्ची

हेलम्बु भेमाथाङ्गको स्थलगत अध्ययन गर्नका लागि विज्ञ टोली त्यसतर्फ पठाइएको बताउनुभयो ।
मेलम्ची विपद्को घटनालाई जलवायु परिवर्तनको असरको एउटा उदाहरणका रूपमा हेर्नुपर्ने समेत
कार्यकारी प्रमुख पोखरेलको भनाई थियो ।

कार्यक्रममा हेलम्बु गाउँपालिकाका अध्यक्ष निमा ग्याल्जेन शेर्पाले बैकल्पिक मार्गबाट मेलम्ची
आयोजनामा भएको क्षतिलाई मर्मत गरि मेलम्चीको पानी दशैसम्म काठमाडौं पठाउन सकिने बताउनुभयो
। उहाँले भेमाथाङ्ग भन्दा तल नै साना पहिरोहरू गईरहेकोले त्यसलाई रोक्न सरकारको ध्यानाकर्षण
गराउनुभयो ।

भूगर्भविद् सहितको प्राविधिक टोलीले साउन २२ गतेदेखि ४ दिनसम्म त्यही बसेर भेमाथाङ्ग स्थित
मेलम्ची बाढी पहिरोको उद्गमस्थलको भौगोलिक अवस्थाको स्थलगत अध्ययन गरेको थियो ।

मिति: ३१ साउन २०७८